

VORDINGBORG SLOTSRUIN

4760 Vordingborg

Vordingborg-slotsruin-01

Vordingborg-slotsruin-02

Vordingborg-slotsruin-03

Vordingborg-slotsruin-04

Administration

Ejerforhold Vordingborg Kommune
Oprettet 2011
Sidste rettelse 05-2017
Tilsyn og beskadigelser Kulturarvsstyrelsen - [KUAS](#)
Pleje, skiltning og 100 m.-zone [Vordingborg Kommune](#)
FREDNINGSNR. [4126-14](#)
STEDNR. [050213-168](#)

Find Fortidsmindet med GPS

GPS Breddegrad 55.007231
Længdegrad 11.912575
UTM-system E 686252 N 6099476

Beskrivelse

Med sine 18,7 hektar er Vordingborg Slotsbanke blandt Danmarks allerstørste fredede fortidsminder. Det store borgområde indgår som et væsentligt rekreativt areal for byen og fra borgen, og fra ikke mindst det høje Gåsetårn er der en fantastisk udsigt mod Storstrømmen, Oringe-halvøen og omliggende arealer. Borgområdet rummer også Sydsjællands Museum med Danmarks Borgcenter samt Historisk Botanisk have ved den vestlige indgang.

Vordingborgs vartegn Gåsetårnet, som i borgens nordside er bevaret i fuld højde, er den bedst bevarede enkelt del af den store borg, som dannede centrum for mange store begivenheder i middelalderen. Gåsetårnet blev offentligt eje allerede 24/12 1808, og er det første fredede fortidsminde Danmark. Gåsetårnet fik efter sigende sit navn efter en guldgås, som Valdemar Atterdag kronede tårnet med. Gåsen var et ment som et billede på de tyske Hansestæder. Hanseaterne var Valdemar Atterdags hovedfjende, og i hans regeringstid fra 1340-75 omtalte han dem nedsættende som en flok skræppende men ellers ufarlige gæs!

Kun få lokaliteter fra Danmarks fortid indtager en så central plads i historien som Vordingborg Slot, og der findes derfor en omfattende litteratur og kildemateriale om stedet. At gennemgå hele bygningshistorien ligger klart udenfor denne guides formåen, men interesserede skal blot henvises til Naturstyrelsens fine guidebog, samt at besøge Danmark Borgcenter som holder til i bygningerne på slotsområdet. Du kan også finde mange oplysninger ved at kigge på PDF-filerne af informations-skiltene fra stedet.

Sammen med Hammershus på Bornholm hører Vordingborg slot til blandt rigest største kongeborge. Borgen blev grundlagt omkring år 1160 af Valdemar d. Store (1157-82), og stedet blev efterfølgende løbende udbygget. Valdemar d. Store døde på Vordingborg 1182. Forud for Valdemar d. Stores borg, har udgravninger dog vist, at der sikkert først lå en træbygget kongsgårds-lignende bebyggelse på banken. Denne ældste bebyggelse med rod i vikingetiden sættes især i forbindelse med samlingen af kongens ledingsflåde i kampen mod Venderne, som kulminerede med indtagelsen af Rügen i 1169. De ældste sejlspærringer "Margrethes Stiger" i vigen mellem borgen og Oringe-halvøen mod syd indgår heri, som beskyttelse af den fine naturhavn.

Det er dog Valdemar Atterdag (1340 - 1375) som hovedsagelig satte præg på borgen, og det er væsentligst bygningsruinerne herfra, der opleves på borgterrænet i dag. Under Valdemar Atterdag blev kolossale byggearbejder igangsat - herunder den mægtige 800 m. lange ringmur med 4 tårne (blandt andet Gåsetårnet) - og 12 halvtårne. Borgen havde da et areal på 3,7 hektar indenfor de bekyttende ringmure. Under Valdemar Atterdag modstod borgen fra 1368-70 også en to år lang belejring.

Vordingborg havde sin storhedstid under Valdemarerne. Borgen var som sagt udgangspunkt for Ledingsflåden, og det var her Valdemar Sejr (f.1170) i hans dødsår 1241 stadfæstede Jyske Lov. Herefter gik det gradvist tilbage for borgen, og efter Svenskekrigene i midten af 1600-tallet blev bygningerne revet ned. Borgen oplevede dog en kort opblomstring i 1670'erne, da hovedborgens bygninger blev nedrevet for at give palads til Prins Jørgens palæ - søn af Frederik d. III. Af disse bygninger står i dag kun en af vestfløjens mandskabs- bygninger tilbage og slottet fik kun en kort brugstid på knap hundrede år.

LINK: Se mere om Vordingborg Slot på Nationalmuseets hjemmeside.

